

WYROK

W IMIENIU

RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

P., 1 lutego 2019 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu, VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Sylwia Dembska

po rozpoznaniu dnia 1 lutego 2019 r. w P.

na posiedzeniu niejawnym

odwołania H. L.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w P.

z dnia 2 sierpnia 2018r. znak: (...)

w sprawie H. L.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w P.

o wysokość emerytury

zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że zobowiązuje organ rentowy do uwzględnienia przy ustalaniu wysokości emerytury odwołującej średniego dalszego trwania życia na podstawie tablicy obowiązującej w dniu osiągnięcia przez odwołującą powszechnego wieku emerytalnego, wynoszącego 209 miesięcy.

SSO Sylwia Dembska

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w P. decyzją z dnia 2.08.2018r., znak (...) przyznał H. L. emeryturę od dnia 1.07.2018r., tj. od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek. Podstawę obliczenia emerytury stanowiła kwota składek na ubezpieczenie emerytalne, z uwzględnieniem ich waloryzacji zewidencjonowanych na koncie do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc, od którego przysługuje wypłata emerytury, kwota zwaloryzowanego kapitału początkowego oraz kwota środków zewidencjonowanych na subkoncie, z uwzględnieniem ich waloryzacji. Emerytura stanowi równowartość kwoty będącej wynikiem podzielenia podstawy obliczenia emerytury przez średnie dalsze trwanie życia, dla osób w wieku równym wiekowi przejścia na emeryturę:

- kwota składek zewidencjonowanych na koncie z uwzględnieniem ich waloryzacji 387681,47 zł
- kwota zwaloryzowanego kapitału początkowego 1068726,86 zł
- kwota środków zewidencjonowanych na subkoncie z uwzględnieniem ich waloryzacji 185239,19 zł
- średnie dalsze trwanie życia 215,60 miesięcy.

Wysokość emerytury została obliczona zgodnie z zasadami określonymi w art. 26c ustawy emerytalnej ((...),47 + (...),86 + (...),19)/215,60 = 7614,32 zł.

Do obliczenia emerytury Zakład przyjął średnie dalsze trwanie życia wynikające z tablicy trwania życia obowiązującej w dniu zgłoszenia wniosku o emeryturę, ponieważ jest korzystniejsze niż średnie dalsze trwanie życia ustalone na podstawie tablicy trwania życia obowiązującej w dniu osiągnięcia powszechnego wieku emerytalnego.

Od powyższej decyzji odwołała się H. L., wnosząc o ponowne przeliczenie świadczenia. W uzasadnieniu odwołująca wskazała, że prawa emerytalne nabyła w 2013r., pracowała ponad 5 lat dłużej i ma prawo do skorzystania z tablicy dalszego trwania życia z 2013r.

Pozwany w odpowiedzi na odwołanie wniósł o oddalenie odwołania, wskazując, że średnie dalsze trwanie życia ustalone na podstawie tablicy średniego dalszego trwania życia w dniu osiągnięcia przez ubezpieczoną powszechnego wieku emerytalnego wynosi 216,80.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Odwołująca H. L. urodziła się (...)

Do dnia 27.07.2018r. odwołująca pozostawała w stosunku pracy.

Odwołująca nie pobierała okresowej emerytury kapitałowej.

W dniu 16.07.2018r. odwołująca złożyła wniosek o przyznanie prawa do emerytury, w związku z ukończeniem wieku emerytalnego. W dniu złożenia wniosku o emeryturę odwołująca miała 65 lat i 4 miesiące.

Zaskarżoną decyzją z dnia 2.08.2018r. ZUS I Oddział w P. przyznał H. L. prawo do emerytury na podstawie art. 24 ustawy z dnia 17.12.1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych od dnia 1.07.2018r., tj. od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek. Podstawę obliczenia emerytury, zgodnie z art. 26 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, stanowiły:

- kwota składek zewidencjonowanych na koncie z uwzględnieniem ich waloryzacji 387681,47 zł
- kwota zwaloryzowanego kapitału początkowego 1068726,86 zł
- kwota środków zewidencjonowanych na subkoncie z uwzględnieniem ich waloryzacji 185239,19 zł
- średnie dalsze trwanie życia wynikające z tablicy trwania życia obowiązującej w dniu zgłoszenia wniosku o emeryturę 215,60 miesięcy.

Wysokość emerytury obliczona zgodnie z zasadami określonymi w art. 26c ustawy emerytalnej wyniosła: ((...),47 + (...),86 + (...),19)/215,60 = 7614,32 zł brutto.

Średnie dalsze trwanie życia dla osoby w wieku 65 lat i 4 miesiące w dniu zgłoszenia przez odwołującą wniosku o emeryturę wynosiło 215,6 miesięcy (Komunikat Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego z dnia 27.03.2017r. Monitor Polski z dnia 29.03.2017r. poz. 329).

Średnie dalsze trwanie życia dla osoby w wieku 65 lat i 4 miesiące w dniu osiągnięcia przez odwołującą powszechnego wieku emerytalnego męskiego wynosi 216,80 miesięcy (Komunikat Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego z dnia 24.03.2017r. Monitor Polski z dnia 30.03.2017r. poz. 292).

Średnie dalsze trwanie życia dla osoby w wieku 65 lat i 4 miesiące w dniu osiągnięcia przez odwołującą powszechnego wieku emerytalnego (15.03.2013r.) wynosi 209,00 miesięcy (Komunikat Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego z dnia 23.03.2012r. Monitor Polski z dnia 30.03.2013r. poz. 182).

Przyjmując do obliczenia podstawy emerytury średnie dalsze trwanie życia ustalone dla osoby w wieku 65 lat i 4 miesiące na podstawie tablicy obowiązującej w dniu osiągnięcia przez odwołującą powszechnego wieku emerytalnego (15.03.2013r.), tj. 209,00 miesięcy wysokość emerytury odwołującej powinna wynieść 7 854,77 zł brutto. W ujęciu matematycznym przedstawia się to następująco: $((...),47 + (...),86 + (...),19)/209,00 = 7 854,77 \text{ zł}$

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dokumentów zawartych w aktach sprawy i w aktach pozwanego nr 29148997.

Sąd przyjął, że dokumenty (oraz ich kserokopie) stanowiące podstawę niniejszego rozstrzygnięcia są prawdziwe i wiarygodne. Nie ma bowiem żadnych podstaw do ich kwestionowania z urzędu, a żadna ze stron nie podniosła zarzutu ich nieprawdziwości.

Sąd zważył co następuje:

Spór w przedmiotowej sprawie sprowadza się do tego, czy pozwany prawidłowo wyliczył emeryturę odwołującej przyznanej po ukończeniu przez nią 60 lat.

Odwołująca kwestionowała średnie dalsze trwanie życia przyjęte przez organ rentowy w decyzji przyznającej prawo do emerytury, domagając się przyjęcia średniego dalszego trwania życia według tablicy średniego dalszego trwania życia obowiązującej (dla osoby w wieku 65 lat i 4 miesięcy) w dacie osiągnięcia przez odwołującą wieku 60 lat.

Kwestia nabycia prawa do emerytury przez osoby urodzone po dniu 31 grudnia 1948r. jest uregulowana w przepisie art. 24 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2018r. poz. 1270). Zgodnie z ust. 1 tego przepisu ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku emerytalnego, wynoszącego co najmniej 60 lat dla kobiet i co najmniej 65 lat dla mężczyzn, z zastrzeżeniem art. 46, 47, 50, 50a i 50e i 184.

Obliczenie emerytury dla osób urodzonych po 31 grudnia 1948r. odbywa się na zasadach określonych w art. 25-26c ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

Zgodnie z art. 25 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS podstawę obliczenia emerytury, o której mowa w art. 24, stanowi kwota składek na ubezpieczenie emerytalne, z uwzględnieniem waloryzacji składek zewidencjonowanych na koncie ubezpieczonego do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc, od którego przysługuje wypłata emerytury, oraz zwaloryzowanego kapitału początkowego określonego w art. 173-175, oraz kwot środków zewidencjonowanych na subkoncie, o którym mowa w art. 40a ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, z zastrzeżeniem ust. 1a i 1b oraz art. 185.

Emerytura stanowi równowartość kwoty będącej wynikiem podzielenia podstawy obliczenia ustalonej w sposób określony w art. 25 przez średnie dalsze trwanie życia dla osób w wieku równym wiekowi przejścia na emeryturę danego ubezpieczonego, z uwzględnieniem ust. 5 i art. 183 (art. 26 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS).

Wiek ubezpieczonego w dniu przejścia na emeryturę wyraża się w ukończonych latach i miesiącach (art. 26 ust. 2 ustawy o emeryturach i rentach z FUS).

Średnie dalsze trwanie życia ustala się wspólnie dla mężczyzn i kobiet oraz wyraża się w miesiącach (art. 26 ust. 3 ustawy o emeryturach i rentach z FUS).

Prezes Głównego Urzędu Statystycznego ogłasza w formie komunikatu w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski” corocznie w terminie do dnia 31 marca tablice trwania życia, z uwzględnieniem ust. 3, dla wieku ubezpieczonych określonego w myśl ust. 2 (art. 26 ust. 4 ustawy o emeryturach i rentach z FUS).

Tablice, o których mowa w ust. 4 są podstawą przyznawania emerytur na wnioski zgłoszone od dnia 1 kwietnia do dnia 31 marca następnego roku kalendarzowego, z uwzględnieniem ust. 6 (art. 26 ust. 5 ustawy o emeryturach i rentach z FUS).

Jeżeli jest to korzystniejsze dla ubezpieczonego, do ustalenia wysokości emerytury zgodnie z ust. 1 stosuje się tablice trwania życia obowiązujące w dniu, w którym ubezpieczony osiągnął wiek emerytalny wynoszący 60 lat dla kobiet i 65 lat dla mężczyzn (art. 26 ust. 6 ustawy o emeryturach i rentach z FUS).

Przepis art. 26 ust. 6 ustawy 1 maja 2015 r. wszedł w życie na mocy przepisów ustawy z dnia 5 marca 2015 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2015 r., poz. 552), umożliwiając zastosowanie do obliczenia emerytury średniego dalszego trwania życia wynikającego z ogłoszonej przez Prezesa GUS tablicy, obowiązującej w dniu osiągnięcia przez wnioskodawcę powszechnego wieku emerytalnego. Niezależnie od zastosowanej tablicy średnie dalsze trwanie życia ustalane jest dla wieku, w którym osoba ubezpieczona przechodzi na emeryturę. Przepis art. 26 ust. 6 w obecnym brzmieniu obowiązuje od 1.10.2017r. na mocy ustawy z dnia 16 listopada 2016 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2017 r. poz. 38).

W ocenie organu rentowego emerytura odwołującej nie mogła zostać obliczona z uwzględnieniem cytowanego powyżej art. 26 ust. 6 ustawy o emeryturach i rentach z FUS z uwagi na to, że odwołująca, będąca członkiem OFE złożyła po raz pierwszy wniosek o emeryturę po ukończeniu 65 roku życia.

Pozwany powoływał się przy tym na przepis art. 17a ustawy z dnia 21 listopada 2008r. o emeryturach kapitałowych (t.j. Dz. U. z 2018r. poz. 926, który stanowi w ust. 1, że jeżeli członek otwartego funduszu emerytalnego złoży po raz pierwszy wniosek o emeryturę z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, o której mowa w art. 24 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, po ukończeniu wieku, o którym mowa w art. 7 ust. 2 (tj. wieku 65 lat), kwotę środków zewidencjonowanych na subkoncie uwzględnia się przy ustalaniu wysokości emerytury z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio przy ustalaniu wysokości emerytury z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych przyznanej na podstawie art. 24a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych członkowi otwartego funduszu emerytalnego, który ukończył wiek wskazany w art. 7 ust. 2 (art. 17a ust. 2 ustawy o emeryturach kapitałowych).

W przypadku osób, które do dnia wskazanego w art. 9 pkt 2 pobierały okresową emeryturę kapitałową lub nie pobierały tego świadczenia wskutek zawieszenia prawa do emerytury zgodnie z art. 103a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, środki zewidencjonowane na subkoncie uwzględnia się przy ustalaniu wysokości emerytury z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (art. 17a ust. 3 ustawy o emeryturach kapitałowych).

Stosownie do treści art. 26c ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS po osiągnięciu wieku emerytalnego wynoszącego 65 lat przez osobę, która pobierała okresową emeryturę kapitałową do dnia poprzedzającego osiągnięcie tego wieku, emeryturę z Funduszu oblicza się ponownie z urzędu na zasadach określonych w art. 26, z tym że do obliczenia emerytury przyjmuje się średnie dalsze trwanie życia ustalone dla wieku 65 lat, obowiązujące w dacie osiągnięcia tego wieku.

Przepisy ust. 1-3 stosuje się odpowiednio do ustalenia wysokości emerytury z Funduszu dla osoby, której ustalono prawo do tej emerytury oraz do okresowej emerytury kapitałowej, a która do dnia poprzedzającego dzień osiągnięcia wieku emerytalnego wynoszącego 65 lat nie pobrała emerytury wskutek zawieszenia prawa do świadczenia, zgodnie z art. 103a (26c ust. 4 ustawy o emeryturach i rentach z FUS).

Zdaniem pozwanego sposób obliczenia emerytury wskazany w art. 26c ustawy o emeryturach i rentach z FUS jest przyjmowany zarówno do obliczania emerytury ustalonej dla osób, które są członkami OFE i złożą po raz pierwszy

wniosek o emeryturę, o której mowa w art. 24 tej ustawy po ukończeniu 65 lat, jak i dla osób, które miały ustaloną okresową emeryturę kapitałową i osiągną wiek 65 lat. W konsekwencji organ rentowy porównał średnie dalsze trwanie życia wynikające z tablicy obowiązującej w dniu zgłoszenia wniosku o emeryturę (16.07.2018r.) ze średnim dalszym trwaniem życia wynikającym z tablicy obowiązującej w dniu osiągnięcia powszechnego wieku emerytalnego męskiego (15.03.2018r.).

Stanowisko organu rentowego nie zasługuje na uwzględnienie.

W ocenie Sądu w przypadku odwołującej obowiązujące przepisy nie wykluczają możliwości zastosowania art. 26 ust. 6 ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

Z przepisu art. 17a ustawy o emeryturach kapitałowych wynika jedynie, że w przypadku członka otwartego funduszu emerytalnego składającego po raz pierwszy wniosek o emeryturę po ukończeniu wieku 65 lat, należy uwzględnić przy ustalaniu wysokości emerytury kwotę środków zewidencjonowanych na subkoncie. Nie wynika natomiast, jakie średnie dalsze trwanie życia powinno być wówczas przyjmowane.

Z kolei art. 26c ustawy o emeryturach i rentach z FUS dotyczy osób, które pobierały okresową emeryturę kapitałową lub nie pobierały tego świadczenia wskutek zawieszenia prawa do emerytury zgodnie z art. 103a ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Tymczasem odwołująca nie miała ustalonego prawa do okresowej emerytury kapitałowej, ani nie miała zawieszonoego prawa do emerytury na podstawie art. 103a ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

W przypadku odwołującej żaden z cytowanych powyżej przepisów nie eliminuje regulacji, o której mowa w art. 26 ust. 6 ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

W tej sytuacji w ocenie Sądu należało odwołującej przyznać możliwość porównania, czy dla odwołującej byłoby korzystniejsze zastosowanie tablicy trwania życia obowiązującej w dniu, w którym osiągnęła ona wiek 60 lat.

Nie bez znaczenia jest też tutaj fakt, że przyjęcie stanowiska prezentowanego przez organ rentowy byłoby krzywdzące dla odwołującej, która po osiągnięciu wieku emerytalnego wynoszącego 60 lat kontynuowała zatrudnienie, wzbogacając tym samym Fundusz Ubezpieczeń Społecznych o odprowadzone składki i która z tego tytułu miałaby ponieść obecnie negatywne konsekwencje (w porównaniu do kobiet w jej wieku, które tego zatrudnienia nie kontynuowały i pobierały emeryturę).

W wyroku z dnia 14.10.2015r. Sąd Okręgowy w Świdnicy sygn. VII U 1281/15 także stwierdził, że przepis art. 26 ust. 6 ustawy o emeryturach i rentach z FUS odnosi się do sytuacji, w której ubezpieczony przechodzi na emeryturę nie w wieku powszechnym, ale już po jego przekroczeniu. Wtedy, pomimo, że wiek ten ukończył jeszcze przed złożeniem wniosku, to mając na uwadze zasadę racjonalności, ustawodawca dał możliwość ubezpieczonemu wyliczenia wysokości emerytury z uwzględnieniem wyboru najkorzystniejszego dla niego wskaźnika średniego dalszego trwania życia. Wynika to bowiem z faktu, że ubezpieczony, który pomimo osiągnięcia powszechnego wieku emerytalnego nie składa wniosku o emeryturę – nie korzysta z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, a jednocześnie często nadal odprowadza składki na ten Fundusz, nie powinien być z tego tytułu pokrzywdzony.

Średnie dalsze trwanie życia dla osoby w wieku 65 lat i 4 miesiące w dniu osiągnięcia przez odwołującą powszechnego wieku emerytalnego (15.03.2013r.) wynosiło zgodnie z Komunikatem Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego z dnia 23.03.2012r. (M. P. z 30.03.2013r. poz. 182) 209 miesięcy.

Przyjmując zatem do obliczenia podstawy emerytury średnie dalsze trwanie życia ustalone dla osoby w wieku 65 lat i 4 miesiące na podstawie tablicy obowiązującej w dniu osiągnięcia przez odwołującą powszechnego wieku emerytalnego (15.03.2013r.), tj. 209,00 miesięcy wysokość emerytury odwołującej powinna wynieść 7 854,77 zł brutto: $(\dots,47 + \dots,86 + \dots,19)/209,00 = 7\,854,77$ zł.

Obliczona w ten sposób emerytura okazała się zatem wyższa w porównaniu do wysokości świadczenia wskazanej w zaskarżonej decyzji, gdzie średnie dalsze trwanie życia odwołującej przyjęto na podstawie tablicy trwania życia obowiązującej w dniu zgłoszenia wniosku o emeryturę.

Mając na uwadze wszystkie omówione powyżej okoliczności Sąd na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. i powołanych przepisów prawa materialnego zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że zobowiązał organ rentowy do uwzględnienia przy ustalaniu wysokości emerytury odwołującej średniego dalszego trwania życia na podstawie tablicy obowiązującej w dniu osiągnięcia przez odwołującą powszechnego wieku emerytalnego, wynoszącego 209 miesięcy.

Należy także dodać, że strony nie wnosiły o przeprowadzenie rozprawy a sąd uznał, że przeprowadzenie rozprawy nie jest konieczne w związku z powyższym rozpoznał sprawę na posiedzeniu niejawnym – vide art. 148¹ § 1-3 k.p.c.

SSO Sylwia Dembska